

Justitiedepartementet

Grundlagsenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4–5 december 2014

Dagordningspunkt 11

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om främjande av medborgares och företags fria rörlighet genom förenkling av godtagandet av vissa officiella handlingar i Europeiska unionen och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012
= Riktlinjedebatt (Orientation guidelines)

Dokument: 15443/14

Tidigare dokument: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om främjande av medborgares och företags fria rörlighet genom förenkling av godtagandet av vissa officiella handlingar i Europeiska unionen och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012, KOM (2013) 228 slutligt
Fakta-PM 2012/13:FPM107

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 3 oktober 2014

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till Civilutskottet lämnas den 25 november.

Bakgrund

I april 2013 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om främjande av medborgares och företags fria rörlighet genom förenkling av godtagandet av vissa officiella handlingar. Förslaget omfattar t.ex. handlingar som gäller födsel, äktenskap och namn. För att en officiell handling ska kunna åberopas inför en myndighet utanför den medlemsstat där den har utfärdats krävs det i många länder administrativa formaliteter som syftar till att styrka en handlingens äkthet (autentisering). Det rör sig bl.a. om krav på legalisering (t.ex. ett intyg om att en namnteckning eller en stämpel är äkta), apostille-stämpel eller

bestyrkta kopior. Förslaget innebär att alla sådana krav på administrativa formaliteter ska tas bort. I anslutning till detta föreslås att ett administrativt samarbete ska inledas mellan medlemsstaternas myndigheter. Tanken är att myndigheterna härigenom, i de fall det finns rimligt tvivel, ska kunna kontrollera om en utländsk officiell handling eller bestyrkt kopia är äkta.

Det föreslås också att s.k. flerspråkiga standardformulär ska kunna användas inom unionen för vissa kategorier av officiella handlingar. Detta innebär att behovet av översättningar av officiella handlingar begränsas. Förslaget innehåller också vissa regler om översättning av officiella handlingar.

Förhandlingarna om förslaget inleddes i juni 2013. Förslaget har varit prioriterat under det italienska ordförandeskapet och diskuterades i vissa avseenden såväl vid informella ministermötet för rättsliga och inrikes frågor i juli som vid RIF-rådet i oktober. Målsättningen var tidigare att anta en allmän inriktning vid RIF-rådet i december, men detta har nu ändrats till diskussion om och antagande av riktlinjer för det fortsatta förhandlingsarbetet i rådet. Riktlinjerna rör förordningens tillämpningsområde, översättningar, de s.k. flerspråkiga standardformulären och förordningens förhållande till andra internationella överenskommelser.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artiklarna 21.2 och 114.1 i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Förordningen ska antas i enlighet med ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt på förslag av kommissionen antar rättsakten. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet.

Åtgärder enligt artikel 114.1 i fördraget antas efter obligatoriskt samråd med Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Svensk ståndpunkt

Regeringen har en allmänt positiv inställning till förslag som syftar till att förenkla medborgares fria rörlighet inom EU. Det är därför positivt att administrativa formaliteter, kostnader och tidsförluster vid hanteringen av officiella handlingar minskas. Det är dock viktigt att den föreslagna regleringen i praktiken verkligen innebär en förenkling. Det är också positivt att medlemsstaterna ska samarbeta för att minska riskerna för bl.a. användning av förfalskade dokument. Regeringen är allmänt positiv till att inrätta s.k. flerspråkiga standardformulär.

Regeringen hade i vissa delar helst sett bestämmelser med mer substantiellt innehåll, men kan i kompromissanda ställa sig bakom de föreslagna riktlinjerna.

Europaparlamentets inställning

Utskottet för rättsliga frågor lämnade ett betänkande i januari 2014 (A7-0017/2014). Det förslås flera ändringar, bl.a. ett vidare tillämpningsområde.

Förslaget

Ordförandeskapet har inför rådsmötet presenterat skriftliga riktlinjer om hur vissa centrala frågor ska lösas i det fortsatta förhandlingsarbetet i rådet. I huvudsak innebär riktlinjerna att förordningens tillämpningsområde bör begränsas, att det inte längre bör finnas någon huvudregel om att icke-auktoriserade översättningar ska godtas, att de s.k. flerspråkiga standardformulären inte bör vara självständiga officiella handlingar utan biläggas den officiella handlingen som en översättningshjälp och att vissa gällande internationella överenskommelser bör kunna tillämpas vid sidan av förordningen.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

I Sverige finns inga krav på legalisering av officiella handlingar. Svenska myndigheter kommer troligtvis därför inte att påverkas annat än i begränsad omfattning. Svensk lagstiftning förväntas mot denna bakgrund endast behöva ändras i mindre omfattning.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionens konsekvensanalys kan endast mindre kostnader för bl.a. utbildningsverksamhet förväntas påverka EU-budgeten. Den nuvarande IMI-infrastrukturen anses ha kapacitet för de ytterligare användare av informationssystemet för den inre marknaden som en tillämpning av den föreslagna förordningen skulle kunna medföra.

De eventuella kostnader för bl.a. utbildningsinsatser och IT-lösningar hos myndigheter som ska hantera IMI bedöms vara marginella och rymmas inom befintliga anslagsramar.

Från svenskt perspektiv kan ett avskaffande av kraven på apostiller inom unionen antas leda till visst inkomstbortfall för de notarius publicus som utfärdar dessa. Samtidigt skulle många medborgare få en minskad administrativ börda med både tidsvinst och minskade kostnader som följd.

Övrigt

IMI (Informationssystemet för den inre marknaden) är ett elektroniskt verktyg som fungerar som ett system för informationsutbyte mellan

europiska myndigheter och ger medlemsstaterna möjlighet att samarbeta effektivare i sin löpande verksamhet. IMI är tänkt att övervinna hinder som skillnader i förvaltnings- och arbetskultur, olika språk och det faktum att man inte alltid vet vem man skall vända sig till i andra medlemsstater. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI i Sverige.